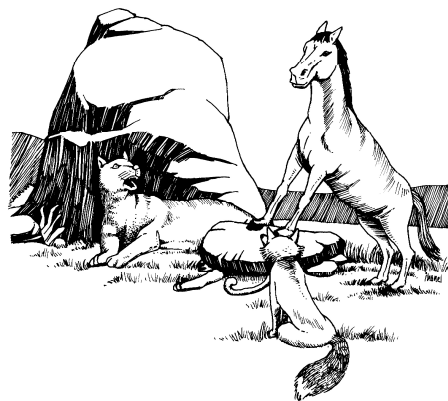

Atuq Juez Kashqan

El zorro actua como juez

Quechua de Huamalíes – Dos de Mayo,
Huánuco

Asociación Cristiana JAWCA
Pasaje San Mateo, Lote 05, La Esperanza — Amarilis
Huánuco — Perú — 2018

Ilustrador: Jhonel Rosales Córdova

nitirashqan kaqman. Sayman chaykurshi nirqan: —Mä ¿imanötaq kash? Imanöpis nitiräshushqaykitanöla rurayay rikanäpaq.

Niptinshi pumaqa chankanta sularqan say wankawan nitisinanpaq. Sulataykuptinnashi cawalluqa “kayno kaykaqtami tarirqä” nir say wankawan nitykasirqan.

Sayno nitykasiptinshi atuqqa pumata nirqan: —¡Toqshuynaq puma! Kikikimi jusayuq kaykanki kaycho sakiypa wanunaykipaq. Qamqa cawalluta mana mikunaykipaq nirkur ¿imanirtaq mikuyta munashkanki? Sayno kashqaykipitami kananqa kaycho pipis mana jorqush wanunkipaq.

Sayno niptinshi pumaqa nirqan: —¡Sayno jorqaykämaptikiqa manami mal agradëcïduqa kãmansu! Ama rikarämaysu ari, taytay. Apurä jorqaykalämay. Chankä pasaypanachaq pakinaykan.

Sayno niptinshi cawalluqa nirqan: —Sayno niptikiqa mä, chankaykita jorqüsishayki. Nirkurtaq isanqa jorquskipti mikaykämankiman.

Sayshi kuyapashpan cawalluqa pumapa chankanta nitiraykaq wankata tanqariykurqan. Saynöpashi wanka nitiraykashqanpita pumata jorqurqan.

Sayno jorquriptinnashi pumaqa cawalluta nirqan ishkan walkinakur maypapis puriyänanpaq. Sayno

Kay wilapa Europapitami kaykan.

Juk kutichöshi pumapa chankanta jatunkaray wanka rumi nitikurpurqan. Sayshi chankanta sutayta mana kamäpakushpan pumaqa waqar saycho kaykarqan. Waqaykaptinshi wakläinpita juk cawallu “wijiji” nimurqan. Say cawalluta qayaykurshi ruwakurqan: —
 ¡Chankäta jorqunäpaq nitiraykämaq rumita tanqariykulay, taytay! —nir.

Niptinshi cawalluqa nirqan: —Tanqaytaqa tanqariykümanmi. Isanqa mansakü wankata tanqariykupti sharkarkamur mikamänaykipaq kashqantami.

ishkan walkinakur puriykäyashqanchöshi pumaqa cawalluta yaliparkur sapämurqan. Nirkurshi nirqan: —
 Kuyapäkuq caballitu, chankaykikunata isanqa mikukurküman. Mananami mikanayta awantänasu. Mikanaypita mana wanunäpaq jina mikukurkushayki.

Sayno niptinshi cawalluqa nirqan: —¿Mana mikamänaykipaq nirka-marku kananqa mikamayta munaykanki? Ruwakamaptiki kuyaparmi chankaykita nitiraykaq wankata tanqarirqä. ¿Sayno yanapashqäpitaku kananqa mikamayta munaykanki? Sayno kaptinqa meyor juk juezta ashishun.

Sayno nirshi rumiwan nitiykasir cawalluwan atuq aywakuyarqan. Cawalluwan atuq aywakuptinshi pumaqa fiyupa rabyash quëdarqan: “kananmi isanqa maychöpis tarishqächo ishkeykita mikushaykipaq” nir. Sayno rabyarpis wankapita yarquyta mana kamäpakurshi saycho qaparaykälär semänata wanurqan.

Yachasikuy: Papis yanapähuptikiqa contran imatapis ruranaykipaq ama yarpaysu.

Sayno rimanakuykaptinshi elaqpita atuq yurirkamurqan. Payta rikaykurshi cawalluqa nirqan: —¡Tayta atuq!
 ¿Qam kamäpakunkimansuraq noqakunapa jueznä kayta?

Sayno niptinshi atuqqa nirqan: —Imapis kayno rimanakuy fuerti kaptinqa ali juez karraqmi arreglansi.

Say atuqqa nawpanchöshi ishkan pelya pelya rimanakurqan. Sayshi ima ruraytapis mana kamäpakur atuq nirqan: —Sayno kayaptikiqa meyor aywashun wanka rumi nitiräshushqayki kaqman. Saychönami imano kashqantapis rikaykur shumaq arreglayäshayki.

Nirkurna atuqqa paykunawan aywayarqan pumata wanka rumi